

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

« ____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ВИРОБНИЧОЇ) ПЕДАГОГІЧНА

Напрямок підготовки «6.030401 Правознавство»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма **Педагогічної практики (виробничої) педагогічна** для студентів галузі знань «0304 Право», напряму підготовки «6.030403 Правознавство»

Розробники: доцент кафедри правознавства Київського університету імені Бориса Грінченка **Чернега Андрій Петрович;**

викладач кафедри правознавства Київського університету імені Бориса Грінченка Гуц Наталія Григорівна

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри правознавства Інституту суспільства

Протокол № 1 від “28” серпня 2014 року

Завідувач кафедри правознавства

_____ (Труш І.В.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної практики

I. Опис предмета навчальної практики

II. Тематичний план

III. Організація проведення навчальної практики студентів

IV. Звіт про проходження педагогічної практики

V. Критерії оцінювання результатів проходження практики

VI. Рекомендована література

VII. Додатки

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна практика студентів Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка є необхідною складовою підготовки фахівців, а також обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня «Бакалавр» напряму підготовки 6.030401 Правознавство та нормативною частиною змісту освіти, що має на меті набуття студентами професійних навичок і вмінь.

Педагогічна практика приділяє увагу:

- поглибленню та закріпленню теоретичних знань, одержаних при вивченні предметів навчального плану в інституті;
- систематизації набутих студентом професійних юридичних і педагогічних знань;
- оволодінню сучасними методами, формами організації праці у галузі майбутньої професії;
- навчанню самостійності у вирішенні питань і набуттю навичок розв'язання реальних педагогічних завдань, використовуючи теоретичні знання, одержаних при вивченні предметів навчального плану в інституті.

Відповідно до навчальних планів Інституту суспільства студенти III та IV курсу напряму підготовки 6.030401 Правознавство денної форми навчання проходять педагогічну практику. Порядок проходження педагогічної практики регламентується «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим Міністерством освіти і науки України наказом від 08.04.93 № 93 та даними методичними рекомендаціями, розробленими кафедрою правознавства.

Програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів і керівників практики від Інституту суспільства (кафедри правознавства) та від бази практики.

Мета педагогічної практики :

- оволодіння формами, методами, засобами, новітніми технологіями здійснення навчально-виховного процесу у навчальних закладах різних типів;
- формування у студентів умінь застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, усвідомлення професійної значущості цих знань;
- виховання потреби постійного удосконалення професійних знань, умінь навичок та педагогічної майстерності;
- розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу кожного студента;
- розвиток дослідницьких умінь у конкретній професійній діяльності.

Завдання педагогічної практики:

Основними завданнями педагогічної практики є:

- ознайомлення студентів зі змістом шкільних курсів з «Правознавства», а також позакласних заходів, сприяння оволодінню ними сучасними методами й формами педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання;
- формування громадської активності майбутнього вчителя, його організаторських умінь і навичок, виховання потреби у безперервній юридичній і педагогічній самоосвіті;
- оволодіння педагогічними вміннями та навичками навчально-виховної роботи у середніх навчальних закладах з урахуванням вікових і індивідуальних особливостей учнів;
- розвиток педагогічного мислення, професійно-творчих здібностей, інтересу до педагогічної діяльності;
- забезпечення психологічної та практичної готовності майбутніх педагогів до роботи у школі, використання одержаних при вивченні предметів навчального плану в інституті професійних умінь та навичок для розв'язання конкретних навчальних і виховних завдань.

Завдання педагогічної практики зумовлені особливостями професійної підготовки майбутніх учителів-вихователів. Провідними серед них є:

- виховання у студента любові до професії вчителя, вихователя, прагнення до постійного професійного розвитку;
- забезпечення умов для професійної адаптації, залучення студентів до активної діяльності в учнівських колективах;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань та практичних умінь і навичок, оволодіння методами застосування цих знань у практичній діяльності;

- ознайомлення зі специфікою діяльності сучасних загальноосвітніх навчальних закладів;
- формування вміння проводити уроки з використанням сучасних педагогічних технологій, зорієнтованих на розвиток особистості;
- формування творчого підходу до здійснення функцій класного керівника;
- розвиток творчого підходу до організації дослідницької діяльності, набуття вмінь проводити наукові дослідження, а також умінь здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної педагогічної діяльності, вчителів, колег-практикантів;
- оволодіння вмінням спілкування з учнями, їх батьками та колегами, вироблення навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм і видів навчально-виховної роботи й особистої відповідальності за їх ефективність і якість;
- сприяння розвитку та закріпленню особистісних професійних рис, які є передумовою формування педагогічної майстерності, індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх фахівців.

У результаті проходження педагогічної практики:

студент повинен знати:

- пізнавальні можливості учнів та їх розвиток під час навчання правознавства;
- сучасну структуру та зміст шкільної юридичної освіти, зміст навчальних програм та підручників із курсів правознавства, їх особливості як шкільних предметів;
- засоби, методи та основні прийоми навчання правознавства;
- способи перевірки знань та умінь учнів, критерії оцінювання їх навчальних досягнень;
- організацію навчальних занять з правознавства, а також методику позакласної та позашкільної роботи з правознавства.

студент повинен вміти:

- визначати конкретну навчально-виховну мету та завдання своєї педагогічної діяльності з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- здійснювати перспективне, тематичне, календарне та поурочне планування роботи вчителя правознавства;
- проводити уроки різних типів із застосуванням різноманітних методів і прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- здійснювати педагогічний процес на принципах педагогічної взаємодії, співпраці з учнями, готувати й проводити уроки з правознавства різних типів;
- складати план-конспект уроку з «Правоознавства» відповідно до сучасних вимог юридичної науки та методики навчання;
- проводити науково-дослідницьку роботу, вивчати досвід вчителів правознавства щодо їх співпраці, співтворчості з учнями, зокрема з обдарованими;
- працювати з науково-методичною літературою та вести методичні дослідження, оцінювати знання та вміння учнів відповідно до вимог нормативних документів;
- аналізувати власну педагогічну діяльність, а також колег, студентів-практикантів;
- застосовувати різні методи ведення навчально-виховної роботи на уроках та в позаурочний час, готувати та проводити позакласні заходи;
- формувати особистісні якості вчителя, вихователя, організовувати учнів класу для проведення громадсько-політичної роботи, правильно розподіляти роботу серед них з врахуванням вікових особливостей, педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог.

Кількість годин, відведених навчальним планом на проходження педагогічної практики, становить 216 год.

Підсумковий контроль – захист звіту на кожному етапі проходження практики у формі заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Предмет: методика організації і проведення навчальної і виховної роботи з учнями за фаховими дисциплінами у загальноосвітніх навчальних закладах.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>6 кредитів</i>	Шифр та назва галузі «0304 Право» «6.030401 Правознавство»	Педагогічна практика (виробнича) педагогічна
Кількість змістових модулів: <i>3 модулі</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Рік підготовки: <i>4.</i> Семестри: <i>2.</i>
Загальний обсяг дисципліни: <i>216 годин</i>		Проходження практики: <i>216 год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>54 годин</i>		Вид контролю: <i>залік</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- проходження практики (П);
- самостійна робота (СР);
- підсумковий контроль (ПК).

№ зп	Назви розділів проходження практики	Разом	Кількість годин		
			П	СР	ПК
Змістовий модуль I. Організаційний етап					
1	Організаційні заходи щодо проходження педагогічної практики. Проведення установчої конференції. Визначення завдань та вимог до проходження практики. Закріплення студентів за науковими керівниками практики. Отримання методичних рекомендацій та індивідуальних завдань.	7	5	2	
2	Знайомство з базами практики. Аналіз структури і основних напрямів діяльності бази практики. Розробка плану проходження практики на базі практики. Узгодження плану проходження практики з керівниками баз практики. Складання індивідуальних планів проходження практики. Затвердження індивідуальних планів та змісту проходження практики науковими керівниками від кафедри.	32	10	20	2
Разом		39	15	22	2
Змістовий модуль II. Виконання завдань практики					
1	Виконання завдань за індивідуальним планом проходження практики.	77	28	49	
2.	Звіт перед науковим керівником за результатами проходження етапів практики.	78	29	49	
Разом		155	57	98	
Змістовий модуль III. Заключний етап					
3.	Оформлення комплекту звітних матеріалів про проходження педагогічної практики.	20	8	12	
4.	Затвердження звіту науковим керівником практики. Підготовка до захисту і захист звітних матеріалів про проходження педагогічної практики (у форматі звітної науково-практичної конференції). Підведення підсумків практики.	2			2
Разом:		22	8	12	2
Всього:		216	80	132	4

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Студенти направляються на практику наказом ректора університету і під час її проходження підпорядковуються керівникам практики від кафедри, інституту і університету, а також начального закладу – бази практики.

Студенти зобов'язані:

1. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, що діють на базах практики (у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях), виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики.
2. Кожного робочого дня працювати на базі практики не менше 4 годин.
3. Повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики: відвідати не менше 8 уроків учителя, що викладає «Правознавство», не менше 10 уроків з інших предметів у закріпленому класі в якості класного керівника, провести один урок з «Правознавства» та один виховний захід.
4. Вести щоденники психологічних спостережень та особистих роздумів педагогічного характеру, в яких робити поточні записи виконаної роботи у школі (спостереження та результати аналізу відвіданих уроків, відомості про позакласну та позашкільну роботу, про виховні заходи у закріпленому класі, а також характер висловлених зауважень).
5. Подати на кафедру сценарій позакласного заходу юридичного характеру.
6. По завершенню практики упродовж 3-х днів здати всю звітну документацію керівнику практики:
 - звіт про проходження педагогічної практики з додатками (матеріали, що були використані під час проведення студентом уроку з «Правознавства» та виховного заходу, тощо), засвідчений підписом директора та печаткою бази практики (загальноосвітньої школи, гімназії, ліцею тощо);
 - заповнений і засвідчений керівником щоденник практики, у якому студент у хронологічному порядку записує зміст роботи за кожний день педагогічної практики;
 - план-конспект одного уроку (рівень стандарту або профільний рівень) з підписом вчителя правознавства;
 - презентацію уроку, проведеного студентом;
 - завдання для контролю знань учнів з теми уроку: тести (не менше 10), задачі (не менше 3);
 - сценарій позакласного заходу, проведеного студентом.
7. Звітувати на кафедрі правознавства про результати педагогічної практики.
8. Студент, педагогічна практика якого визнана незадовільною, проходить її повторно без відриву від навчальних занять в університеті.
9. Проходження практики відбувається у групах (з 3-5 студентів), які направляються у базові навчальні заклади міста (загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї), що мають усі необхідні умови для здійснення професійної освіти.

Перед початком практики керівник практики проводить установчу конференцію, яка присвячується ознайомленню студентів із порядком проходження практики, правами й обов'язками студентів, змістом практики.

Безпосереднє керівництво групою студентів-практикантів покладається на керівника практикою. На період практики в кожній групі призначається відповідальна особа.

Практика проводиться з відривом від занять (у виняткових випадках - без відриву від них), а тому студенти повинні систематично працювати упродовж терміну практики в базовому навчальному закладі, дотримуючись прийнятих там правил внутрішнього розкладу.

Обов'язки керівника практики від кафедри правознавства:

1. своєчасно вручити студентам програму, щоденники та направлення на практику, провести загальний інструктаж під час проведення установчої конференції;
2. супроводжувати студентів на базу практики, представити їх керівникові від бази практики та переконатися в тому, що практика розпочалася вчасно та без перешкод;
3. консультує з питань програми практики, контролює її виконання та дотримання студентами правил внутрішнього розпорядку;
4. перевіряє звіти про результати практики та бере участь у звітній конференції.

Обов'язки керівника від бази практики:

1. створити умови для безпосереднього й якісного виконання студентами програми практики;
2. здійснювати методичне керівництво та надавати допомогу студентам для виконання програми практики;
3. контролювати роботу студентів і дотримання ними трудової дисципліни;
4. перевіряти звіти про результати практики;
5. давати письмові характеристики на студентів з оцінкою їх ставлення до роботи, дотримання ними трудової дисципліни, рівня теоретичної і практичної підготовки.

Зміст педагогічної практики студентів напряму підготовки 6.030401 Правознавство

1. Знайомство з навчальним закладом, особливостями організації навчально-виховного процесу в освітній установі, кваліфікаційним рівнем вчителів правознавства.
2. Знайомство з кабінетом правознавства та необхідною документацією (класним журналом, розкладом занять, програмами та тематичним плануванням з предмету тощо).
3. Навчальна робота: вивчення і аналіз поурочних планів-конспектів вчителя правознавства; відвідування та аналіз уроків правознавства в 9-11 класах (не менше 8 уроків) та уроків з інших предметів у закріпленому класі в якості класного керівника (не менше 10 уроків); проведення одного уроку з правознавства; відвідування та аналіз уроків інших студентів-практикантів.
4. Виховна робота: участь у поточній роботі класного керівника; відвідування та аналіз усіх позакласних заходів у закріпленому класі; проведення одного позакласного заходу; відвідування та аналіз позакласних виховних занять, що проводяться студентами-практикантами.

5. Методична робота: ознайомлення з методичною роботою вчителів правознавства бази практики.
6. Практика завершується оформленням звітної документації, яка подається кафедральним керівникам практики.

Тематичний план проходження педагогічної практики студентів напряму підготовки 6.030401 Правознавство

Підсумковий етап педагогічної практики включає оформлення студентом звітної документації, отримання з місця практики письмового відгуку, засвідченого підписом директора та печаткою бази практики (загальноосвітньої школи, гімназії, ліцею тощо), у якому зазначається рекомендована оцінка роботи студента-практиканта. Усі звітні матеріали здаються для контролю керівникам практики.

IV. ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Звіт оформлюється за загальними вимогами, які встановлені стандартом для оформлення текстових документів.
2. Загальний обсяг звіту - 20-25 сторінок формату А4 надрукованих або акуратно написаних від руки. Поля залишаються з чотирьох сторін аркуша: зліва – 30 мм; справа – не менше 10 мм; зверху і знизу – не менше 20 мм.
3. Сторінки звіту повинні бути пронумеровані; на першій сторінці номер не ставиться.
4. Звіт, який повинен мати чітку побудову, логічну послідовність, переконливу аргументацію, обґрунтованість рекомендацій та висновки.
5. Звіт складається з:
 - титульного аркуша;
 - змісту, який містить назви всіх розділів і підрозділів;
 - вступу;
 - основної частини;
 - висновків;
 - списку використаних джерел;
 - додатків (якщо є).
6. Основна частина звіту поділяється на розділи, перелік і послідовність яких визначається змістом програм практики.
7. Загальний обсяг звіту повинен Таблиці, виконані на окремих листах, та додатки включаються у нумерацію сторінок. Кожна таблиця повинна мати заголовок, який починається з великої літери і розміщується нижче слова «таблиця», яке пишеться над правим верхнім кутком таблиці. Таблиці нумеруються послідовно арабськими цифрами. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку на неї вказують: «Продовження таблиці» (із зазначенням її номера). Таблиці розміщують так, щоб їх можна було розглядати без перегортання сторінки після першого посилання на них у тексті звіту. При посиланні на таблицю вказують її номер і слово «таблиця» у скороченому вигляді (наприклад: «табл. 1»).

8. У додатках наводяться форми статистичної звітності, допоміжні матеріали. Кожний додаток починається з нової сторінки, у правому верхньому куті якої пишеться слово «Додаток № __».
9. Звіт відповідним чином переплітається або зшивається.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ

ПРАКТИКИ

Навчальні досягнення студентів з педагогічної практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану педагогічної практики. Систему рейтингових балів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Робота студентів на всіх етапах педагогічної практики оцінюється в балах за видами роботи відповідно до критеріїв, що наведені нижче.

Розрахунок рейтингових балів за видами роботи

№ зп	Види оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Результат проходження практики (керівник від бази практики): - Присутність на базі практики за індивідуальним планом роботи - Якість виконання завдань за дорученням керівника від бази практики	30 10 20
2	Результат виконання індивідуальних завдань (керівник від кафедри): - Якість виконання індивідуального плану проходження практики - Наявність і якість теоретичних, методичних або практичних матеріалів за змістом індивідуальних завдань	25 10 15
3	Результат проходження практики (керівник від кафедри): - Складання і ведення індивідуального плану проходження практики - Ведення календарно-тематичного плану практики - Якість індивідуального звіту про проходження практики - Захист звітних матеріалів про проходження практики	45 10 10 10 15
	Разом	100

Шкала оцінювання результатів проходження практики

Рівень результатів	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою	Оцінка за шкалою ECTS
Високий	100-90	Відмінно	A
Достатній	89-82	Добре	B
	81-75		C
Середній	74-69	Задовільно	D
	68-60		E
Низький	59-35	Незадовільно	FX
	34-1		F

Оцінка «відмінно» - всі завдання практики виконано в повному обсязі: практикант виконував правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядження його

адміністрації та керівників практики, брав активну участь в обговоренні та аналізі уроків, які були проведенні іншими студентами-практикантами; якісно та ефективно провів необхідну кількість уроків різних типів із застосуванням інноваційних навчальних технологій, самостійно виготовляв та використовував дидактичні матеріали з предмета, який викладав; розробив конспекти уроків відповідно до сучасних вимог, вікових та індивідуальних особливостей учнів; продемонстрував вміння застосовувати і творчо використовувати юридичні, психолого-педагогічні та методичні знання, а також активність та ініціативність у підготовці та проведенні позакласних заходів з учнями; провів залікові уроки та позакласний захід на оцінку «відмінно»; брав активну участь у роботі педради та підсумковій конференції. Звітну документацію оформлено за встановленими програмою з педагогічної практики вимогами та подано у визначений за наказом термін. У документах студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є підписи вчителів, керівників практики з кафедри педагогіки, психології та правознавства. Оцінка вчителя правознавства базового загально освітнього навчального закладу - «відмінно».

Оцінка «дуже добре» - всі завдання практики виконано в повному обсязі: практикант виконував правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядження його адміністрації та керівників практики, брав участь в обговоренні та аналізі уроків, які були проведенні іншими студентами-практикантами; в цілому якісно провів необхідну кількість уроків різних типів, самостійно виготовляв та використовував дидактичні матеріали з предмета, який викладав; розробив конспекти уроків відповідно до сучасних вимог, вікових та індивідуальних особливостей учнів; продемонстрував вміння застосовувати і використовувати юридичні, психолого-педагогічні та методичні знання, а також активність та ініціативність у підготовці та проведенні позакласних заходів з учнями; провів залікові уроки та позакласний захід на оцінку «відмінно» або «добре»; брав участь у роботі педради та підсумковій конференції. Звітну документацію оформлено за встановленими програмою з педагогічної практики вимогами та подано у визначений за наказом термін. У документах студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є підписи вчителів, керівників практики з кафедри педагогіки, психології та правознавства. Оцінка вчителя правознавства базового загально освітнього навчального закладу - «добре».

Оцінка «добре» - всі завдання практики виконано в повному обсязі: практикант виконував правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядження його адміністрації та керівників практики, брав участь в обговоренні та аналізі уроків, які були проведенні іншими студентами-практикантами; провів необхідну кількість уроків різних типів, але не на всіх заняттях використовував дидактичні матеріали з предмета, який викладав; розробив конспекти уроків відповідно до сучасних вимог, вікових та індивідуальних особливостей учнів; продемонстрував вміння застосовувати і використовувати юридичні, психолого-педагогічні та методичні знання, підготував та провів позакласні заходи з учнями; провів залікові уроки та позакласний захід на оцінку «добре»; брав участь у роботі педради та підсумковій конференції. Звітну документацію оформлено за встановленими програмою з педагогічної практики вимогами та подано у визначений за наказом термін. У документах студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є підписи вчителів, керівників практики з кафедри педагогіки, психології та правознавства. Оцінка вчителя правознавства базового загально освітнього навчального закладу - «добре».

Оцінка «задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки: практикант не завжди виконував правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядження його адміністрації та керівників практики; був присутнім при обговоренні та аналізі уроків, які були проведенні іншими студентами-практикантами; провів необхідну кількість уроків різних типів, але не на всіх заняттях використовував дидактичні матеріали з предмета, який викладав; розробив конспекти уроків без урахування сучасних вимог, вікових та індивідуальних особливостей учнів; продемонстрував вміння застосовувати і використовувати юридичні, психолого-педагогічні та методичні знання, підготував та провів позакласні заходи з учнями; провів

залікові уроки та позакласний захід на оцінку «задовільно»; брав участь у роботі педради та підсумковій конференції. Звітну документацію оформлено за встановленими програмою з педагогічної практики вимогами, але подано із запізненням. У документах студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є підписи вчителів, керівників практики з кафедри педагогіки, психології та правознавства. Оцінка вчителя правознавства базового загально освітнього навчального закладу - «задовільно».

Оцінка «достатньо» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки: практикант не завжди виконував правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядження його адміністрації та керівників практики; не завжди був присутнім при обговоренні та аналізі уроків, які були проведенні іншими студентами-практикантами; провів необхідну кількість уроків, але не використовував дидактичні матеріали з предмета, який викладав; розробив конспекти уроків без урахування сучасних вимог, вікових та індивідуальних особливостей учнів; не продемонстрував вміння застосовувати і використовувати юридичні, психолого-педагогічні та методичні знання, провів позакласні заходи з учнями; провів залікові уроки та позакласний захід на оцінку «задовільно»; брав участь у роботі педради та підсумковій конференції. Звітну документацію оформлено з помилками або подано із запізненням. У документах студента-практиканта в цілому зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, присутні не всі підписи вчителів, є підписи вчителів, керівників практики з кафедри педагогіки, психології та правознавства. Оцінка вчителя правознавства базового загально освітнього навчального закладу - «задовільно».

Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, вважається таким, що не виконав навчального плану семестру. За рішенням кафедри та навчального відділу Інституту суспільства йому може бути призначене повторне проходження практики. Відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який в останнє отримав негативну оцінку з практики в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.

VI РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. / Н. М. Бібік. // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики. / [Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін.] ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 47-52.
2. Ваксман В. Методичні рекомендації щодо проведення уроків, передбачених програмою навчального курсу «Основи правознавства». / [В. І. Ваксман, В.Ф. Дубровський, І.Б. Усенко, І.В. Зуб, та ін.] // Конституція України і основи правознавства в школі: книга для вчителя. / за ред. І.Б. Усенка – К. : Укр. центр правничих студій, 1999. – С. 29-168.
3. Гуз А. М. Методика викладання правознавства в школі: навчально-методичний посібник. / А. М. Гуз. – К. : КНТ, 2006. – 180 с.
4. Квасов В. В. Практикум з основ правознавства. 9 клас / В. В. Квасов. – Х.: Основа, 2007. – 208 с.
5. Книга вчителя історії, етики, основ правознавства: Довідкові матеріали для організації роботи вчителя: [Щорічне видання 2006-2007]. / Упоряд. Р. І. Євтушенко, О.В. Галегова.– 2-ге вид.– Харків: Торсінг плюс, 2006. - 462 с.
6. Котюк І. І. Основи правознавства : підруч. для 9-го кл. загальноосвітн. навч. закладів. / І. І. Котюк. – К. : Генеза, 2002. – 318 с.

7. Котюк І. І. Проект програми «Правознавство» для ліцеїв, гімназій, класів з поглибленим вивченням правознавства. / І. І. Котюк, О. І. Котюк // Історія в школах України. – 2002. – № 5. – С. 50-55.
8. Майданик О. Формування пізнавального інтересу учнів до правознавства в умовах закладів нового типу. // Історія України. - 2002. - № 28. – С. 6
9. Методика викладання «Основ правознавства»: курс лекцій. / Ніжинський держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. / Укл. С.М. Крапив'янський. - Ніжин: [б. в.], 2004. - 212 с.
10. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Історія України. Всесвітня історія. Основи правознавства. / уклад.: Ремех Т. О. та ін. - К. : Освіта, 2013. - 95 с.
11. Наровлянський, О. Д. Правознавство. Практичний курс: підручник для 9 кл. ЗНЗ. / О. Д. Наровлянський. - К. : Грамота, 2009. - 216 с.: іл. - (в обкл.).
12. Науково-дослідницька діяльність учнів. 5-11 класи. / І. П. Нікітіна, Ю. О. Нікітін, В. В. Шеліхова, О. Л. Кожем'яка. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 144 с.
13. Нестандартні уроки з правознавства у школі: навчально-методичний посібник. / Л. Шашура. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. - 48 с.
14. Нестеренко Т. Методика групового інтерактивного навчання на уроках історії та правознавства. // Історія України. – 2003. – № 13. – С. 18-22.
15. Олімпіади з правознавства / авт.-упор. І. І. Котюк, І. М. Рибак, Т. М. Філіпенко. – Х. : Основа, 2006. – 384 с.
16. Основи правознавства 9 клас. Людина і суспільство 11 клас. Людина і світ. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Шкільний світ, 2001. – 159 с.
17. Основи правознавства: підруч. для учнів 9-го класу загальноосвіт. навч. Закладів. / за заг. ред. В. С. Журавського ; наук. ред. М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К. : Юридична думка, 2004. – 424 с.
18. Основи правознавства: підручник для 9-го класу середньої загальноосвітньої школи / за ред. І. Б. Усенка. – 2-е вид., перероб. та доп. – Київ ; Ірпінь : Перун, 2002. – 416 с.
19. Паспорт навчального кабінету. / І. П. Нікітіна, Ю. О. Нікітін, О. В. Галегова. - Х. : Вид. група «Основа», 2009. - 192 с.
20. Правознавство : зошит для тематичного оцінювання знань учнів. 9 клас. / О. І. Орехова, С. П. Ратушняк, О. В. Рудий, О. М. Тархова ; за заг. ред. С. П. Ратушняка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 96 с.
21. Правознавство. Практичний курс. 9 клас: підручник / О. І. Пометун, Т. О. Ремех. - К. : Літера, 2011. - 191 с.
22. Смагін І.І. Соціально-правовий захист дитинства. / І.І.Смагін, В.Ю.Арешонков, Т.М.Смагіна. – Житомир : ОШПО, 2006. – 374 с.
23. Сутковий В.Л., Філіпенко Т.М. Правознавство. Практичний курс: підручник. - К.: Генеза, 2009. - 218 с.
24. Твердохліб, Т. С. Здійснення індивідуалізації пізнавальної діяльності учнів на уроках правознавства. / Т.С. Твердохліб. - С.19-20.
25. Труфанова О. Організація групової роботи на уроках правознавства // Історія України. – 2003. – №5. – С. 22-23.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Зразок титульної сторінки Звіту практичної підготовки студента
Київського університету імені Бориса Грінченка**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Інститут суспільства

Кафедра правознавства

З В І Т

про результати проходження педагогічної практики
студентом ____ курсу ____ групи

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики _____

від бази практики _____

(посада, П.І.Б.)

(підпис)

Керівник практики _____

від ВНЗ _____

(посада, П.І.Б.)

(підпис)

Орієнтовний перелік тем для проведення позакласних заходів

1. Конституція України
2. Історія конституційного розвитку в Україні
3. Конституція Пилипа Орлика
4. Юридична професія
5. Сім'я та шлюб, взаємні права та обов'язки батьків та дітей
6. Шлюбний договір
7. Позбавлення батьківських прав
8. Трудові відносини з неповнолітнім
9. Адміністративна відповідальність неповнолітніх
10. Кримінальна відповідальність неповнолітніх